РІК ЗАЛОЖЕНИЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, N. J., Tuesday, December 25, 1917. Ч. 152. VOL. XXV. JERSEY CITY, Н. ДЖ., второн 25-го грудня 1917. No. 152.

УКРАЇНЦІ ДОМАГАЮТЬ СЯ УТВОРЕНЯ

російської федеративної соціялїстичної републики.

Рада вислала большевикам ультимат. — Українські війска боронять границь України.

Чорноморська фльота перейшла на сторону українського правительства.

Вісти з України.

—o—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

ДРУГИЙ УЛЬТИМАТ БОЛЬШЕВИКІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

ЛОНДОН, 21. грудня. — **Вісти, які наспіли з Росії, доносять, що кабінет большевиків, одержавши від Української Центральної Ради відмовну відповідь на висланий ультимат, вислав ДРУГИЙ УЛЬТИМАТ.**

Правительство большевиків назначило в нім для України ще дальший 48-годинний реченець, ЩОБИ ВОНА ВІДКЛИКАЛА СВОЮ ВІДМОВНУ ВІДПОВІДЬ І ЗГОДИЛА СЯ НА ДОМАГАНЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА БОЛЬШЕВИКІВ.

УКРАЇНЦІ ДОМАГАЮТЬ СЯ УТВОРЕНЯ ФЕДЕРАТИВНОЇ СОЦІЯЛЇСТИЧНОЇ РЕПУБЛИКИ.

Большевики є відповідальні за наслідки домашної війни.

ЛОНДОН, 23. грудня. — **Телеграма з Петрограду стверджує, що боротьба між Українською Центральною Радою а правительством большевиків не втихає.**

Рада, відповідаючи на ультимат большевиків, ЖАДАЄ УТВОРЕНЯ ФЕДЕРАТИВНОЇ СОЦІЯЛЇСТИЧНОЇ РЕПУБЛИКИ; правительство має складати ся з большевиків і соціялїстів, і лише в такім виді воно одиноке може мати повновласть рішати справу мира в імени цілої Росії.

Рада заявила дальше, що вона годить ся на полагоджене в мирний спосіб політичних і державних питань, але заявляє також, що вона прийме визов і ніщо її не повздержить, коли народні комісарі візьмуть на себе відповідальність за наслідки домашної боротьби.

Члени українського революційного штабу в Петрограді арештовані.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Телеграма бюра Райтера з Петрограду доносить, що **„червона сторожа" вдерла ся до кватири українського революційного штабу в Петрограді і арештувала чотирох членів,** які були під сю пору присутні, та забрала їх до Смольного Інститута, головної кватири правительства большевиків. Відтак сторожа удала ся, щоби відшукати й прочих українських представників.

Сей штаб був одиноким українським представительством Української Центральної Ради в Петрограді. Його задачею було дбати про охорону житя і маєтку Українців в петроградськім військовім окрузї.

Рада вислала большевикам ультимат.

Пропасть між Радою і правительством поглубила ся з причини арештованя сорок членів українського революційного штабу в Петрограді.

РАДА ВИСЛАЛА УЛЬТИМАТ ДО ПРАВИТЕЛЬСТВА БОЛЬШЕВИКІВ, грозячи ужитем сили на случай, коли члени штабу не будуть випущені на волю.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА БОРОНЯТЬ ГРАНИЦЬ УКРАЇНИ.

Полуднево-західний і румунський фронт під контролею Українців.

ЛОНДОН, 22. грудня. — **Телеграми, які надійшли впрост з Петрограду, доносять, що УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ГОЛОВНІ ВІЙСКОВІ КВАТИРИ ВСІХ ШТАБІВ НА РУМУНСЬКІМ І ПОЛЕДНЕВО-ЗАХІДНІМ ФРОНТІ, забираючи під свою котролю також всї стації телефонічні і стації бездротного телеграфу на сих обох боєвих фронтах, які находять ся тепер під комадою ґен. Дмитра Щербачева.**

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ВИСЛАНО НА ГРАНИЦІ УКРАЇНИ, ДЕ ВОНИ ЗАЙМИЛИ СТАНОВИЩА.

Видано приказ перевести мобілїзацію всїх козацьких війск на Україні.

*

Ґен. Дмитро Щербачев, як се доносили вже попередні телеграми, зістав іменований головним командантом українських війск. Передтим він був командантом російських війск на румунськім фронтї. Тепер підлягають під його команду два боєві фронти: український (полуднево-західний) і румунський. Инщими словами кажучи, українські війска контролюють цілий боєвий фронт, почавши від Припети аж до Чорного моря (Волинь, Поділе, Галичина, Буковина, Молдавія).

ОДЕСА В РУКАХ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСК.

Місто Болград в огни.

Телеграми доносять, що остаточно ОДЕСА ПЕРЕЙШЛА ЗОВСІМ НА СТОРОНУ УКРАЇНИ.

В Болградї (Бесарабія) прийшло до битви між війсками большевиків і Українців. Місто стоїть в огни.

ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА ПЕРЕЙШЛА НА СТОРОНУ УКРАЇНЦІВ.

Ціла Одеса під контролею Українців.

ЛОНДОН, 23. грудня. — **Вісти з Петрограду доносять, що ціла Одеса находить ся під контролею Українців. НА СТОРОНУ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕЙШЛА ТАКОЖ ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА.**

Українські війска нагромаджені на границі Чернигівщини.

Українські війска мають бути нагромаджені між Гомелем і Бахмачем (Гомель лежить в могилївській ґубернії; Бахмач недалеко Конотопа в чернигівській ґубернії); **війска большевиків в Мінску.**

Війска большевиків, які хотіли зелізницею дістати ся до Киева, здержано, зірвавши зелізничі шини.

Битва з большевиками в Чернигові і Проскурові.

Жидівська нюйорська часопись „Форвертс" одержала з Петрограду телеграму отсього змісту:

„Боротьба між правительством большевиків і Українською Центральною Радою прибрала характер дїйсної війни.

„Війска большевиків обсадили важне місто Проскурів (Поділе); кровавої битви надіють ся в Чернигові".

У Волочисках Українці побили війска большевиків.

ПЕТРОҐРАД, 23. грудня. — Телеграма з Харкова доносить, що **у Волочисках прийшло до битви, в якій війска большевиків потерпіли поражене.**

Инші знова вісти доносять, що большевики віднесли успіх в Проскурові (подільська ґубернія) і заняли місто.

Ґен. Верховський жертвує свої услуги Україні.

Ґенерал Верховський, міністер війни в останнім кабінеті Керенського, жертвував свої услуги українському правительству.

(Ґен. Верховський, Українець з роду, належить до найвизначнїйших військових знавців в Росії. Він уступив був з кабінету Керенського ще перед поваленем його большевиками, якраз в ту пору, коли правительство Керенського виступило було проти домагань України і грозило їй силою. Ґен. Верховський був великим прихильником націоналїзації війск).

Рада роб. і салд. депутатів у Киеві за независимостию України.

ПЕТРОҐРАД, 22. грудня. — Доносять, що нині пополудни **рада роб. і салд. депутатів у Киеві заявила свою поміч у змаганях України до независимости.**

Українські моряки з балтійської фльоти хочуть вертати домів.

Большевики не згодили ся на жадане українських моряків балтійської фльоти, які домагали ся, щоби їм позволено повернути домів.

Большевики висилають делеґатів на Україну, щоби привернути приязні відносини.

ЛОНДОН, 22. грудня. — **Правительство большевиків робить змаганя, щоби привернути приязні відносини з провінціями, які проголосили себе независимими, та щоби привернути назад союз з ними.**

Вислано делеґатів на Україну, Кубань, Закавказ, Сибір і до инших провінцій, щоби представити організаціям жовнірів, робітників і селян цїли народних комісарів (правительства большевиків).

В Киеві появили ся вже українські гроші.

ПЕТРОҐРАД, 21. грудня. — В місті Киеві появили ся вчера гроші, на котрих яко виставець видніє: **„Україна, національна република".**

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИДАЛО ВЛАСНІ ГРОШІ.

Большевики відмовили гроший, а Українці хліба.

ПЕТРОҐРАД, 20. грудня (через Лондон 22. грудня). — **Спір між народними комісарями (большевиками) а Україною війшов в нову добу.**

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ЗАЯВИЛА, ЩО НЕ ПОЗВОЛИТЬ ПОСИЛАТИ ХЛЇБА ДО ПІВНІЧНОЇ РОСІЇ. Ся постанова є відповідию на поступоване народних комісарів, які відмовили ся виплачувати гроші, призначені на покрите потреб українського правительства. **Рівночасно українське правительство постановило видавати свої власні банкноти** (паперові гроші).

Цїлій Росії грозить голод.

Рада вислала ноту до комітету поживи в Москві, в якій заявила, що з причини висше наведеної відмови Українці не є в станї доставляти поживу. **Комітет відповів, що се може спричинити катастрофу для цїлої Росії, і висказав надію, що обі сторони повинні старати ся не допустити до сього.**

Положене північної Росії може стати ся дуже легко безвихідне, коли ґен. Дутов, один з провідників козаків, здобувши Челябінкс, відотне довіз поживи зі Сибіри. **Воно є дуже правдоподібне, що Сибір увійде в союз з Україною та з донською, кавказькою і кубанською державою.**

Можливо, що через якийсь час воно не дасть ся відчути, бо під сю пору нагромаджено в північній Росії значну скількість хлїба і инших артикулів поживи. Але чи скорше чи пізнїйше воно мусить прийти до катастрофи.

Аліянти уповновласнили свої посольства на Україні.

КОПЕНГАҐЕН, 21. грудня. — **Німецька часопись „Фосіше Цайтунґ" з Берліна доносить, ЩО ДЕРЖАВИ АЛЇЯНТІВ ДАЛИ ДНЯ 10. ГРУДНЯ СВОЇМ ПОСОЛЬСТВАМ ПОВНОВЛАСТЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.**

Заперечене вістки про назначене послів для України.

ЛОНДОН, 22. грудня. — **Вісти, які доносили, що аліянти рішили уповновласнити своїх дипльоматичних представників для України, зістали урядово заперечені.** Однак держави аліянтів признають велике значіне українського руху, бо, на случай занятя Німцями України, вони здобули би контролю над Чорним морем і дорогу впрост до Малої Азії. Загалом беручи, положене в Росії вважають вони тепер більше надійним.

Большевики мають жаль до Французів, бо вони мали заохотити Українців до проголошеня независимости.

ЛОНДОН, 22. грудня. — **Провідники большевиків в Петроградї є розярені на Французів, твердячи, що французька інтриґа заохотила Українців до проголошеня независимости.**

Україна мала заключити з козаками союз.

ЛОНДОН, 21. грудня. — **Українська Центральна Рада, правительство України, займила рішуче становище проти правительства большевиків.**

Вісти доносять дальше, що симпатії Українців до ґен. Каледіна перемінили **ся в тривкий союз з донськими козаками.**

Ґен. Каледін уступив. — Народне правительство для козацької области.

ЛОНДОН, 22. грудня. — Телеграма з Петрограду до „Таймсу" доносить, що **ґен. Каледін і його товариші, які разом творили військове правительство козаків, уступили.**

Ґен. Каледін заявив, що рішив ся уступити з причини своєї непопулярности серед війск на боєвім фронтї, які не хотїли слухати його приказів з намови його ворогів.

Телеграма додає, що **уступлене ґен. Каледіна не означає ослабленя козацького руху, але противно, він постійно змагаеть ся, як се доносять инші вісти.**

Уступлене ґен. Каледіна має на цїли утворене сильного народного правительства в козацькій области.

Донські козаки обіцюють Українцям поміч.

Козаки донської области дали Раді запевнене, що дадуть поміч в цїли оборони.

—o—

В РОСІЇ

Большевики обіцюють скликати засїдане установчих зборів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Супроти донесень, що правительство большевиків противить ся скликаню засїданя установчих зборів, **Мойсей Уріцький, комісар для виборів до установчих зборів, видав відозву, в якій дає запевнене, що установчі збори будуть скликані, скоро лише 400 делеґатів зголосить ся в його бюрі.**

Конґрес селянських депутатів протестує проти політики большевиків.

Жидівська часопись „Форвертс" одержала дня 21. грудня телеґраму від свого кореспондента з Петрограду, в якій є сказано, що Николай Ленїн виголосив на конґресї селянських делеґатів промову, бороначи становища правительства большевиків супроти установчих зборів.

Однак конґрес ухвалив 360 голосами проти 321 резолюцію з протестом проти політики правительства большевиків.

Соціялїсти-революціонери здобули велику перевагу.

Жидівська нюйорська часопись „Форвертс" одержала з Петрограду отсї вісти:

„Послїдні висліди з виборів до установчих зборів вказують, що большевики будуть заступлені в значній меньшости.

„Дотепер вибрано: **420 соціялїстів-революціонерів, 225 большевиків, 60 магометан, 25 козаків, 24 кадетів** (конституційних демократів) **і 4 зі жидівського бльоку".**

(Українські делеґати в числї около 150 належать всї, з малими вімками, до партії соціялїстів-революціонерів. Попередні телеґрами доносили, що українські посли до установчих зборів відбули в Києві засїдане, відки мали відїхати до Петрограду. Але чи супроти останних подій українські посли відїхали до Петрограду, треба сумнївати ся).

—o—

Підчас битви в Ростові згинуло поверх 800 людий з „червоної сторожі".

Після вістий в петроградських часописях, які описують подробиці про занятє Ростова над Доном, боротьба тривала в місті через 6 днів, заки козакам вдало ся останної суботи заняти місто.

„Червоні сторожі" втратили 800 в убитих і 1.000 в ранених. Козаки дуже ско-

(Пордовжене на стор. 3-тій).

ОСТАННІ ВІСТИ.

Большевики хочуть помирити ся з Українцями.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 24. грудня. — Телеграма з Петрограду до часописи „Таймс" доносить, що **ґен. Антонов, військовий комендант петроградського округа, відїхав до Києва, одержавши припоручене від правительства большевиків перевести переговори з Українською Центральною Радою в справі полагодженя спору між нею а правительством большевиків.**

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Большевики роблять аліянтам закид, що коли Росія заключить окремий мир, то причиною сього будуть самі аліянти тому, що не хочуть згодити ся на заключене загального мира.

„Ми не заключаємо окремого мира, неначе би ми його собі бажали, — заявив Воровський, большевицький амбасодор у Стокгольмі. — **Нашим бажанем є загальний мир на демократичних принципах**".

„Росія не є всилї вести дальшої війни. Росія мусить заключити мир. Аліянтам позістає до вибору, чи мир має бути миром окремим, чи миром загальним.

„Ми розуміємо се дуже добре, що заключене окремого мира буде шкідливе для демократії цілої Европи, а передівсім для демократії Росії. Ми віримо, що для будучности Европи дало би ся забезпечити ліпші услівя, коли би Німеччина стрінула ся на мировій конференції зі всіми аліянтами, коли би всї демократії предложили свої услівя мира. В противнім случаю ми боїмо ся, що Німеччина, ведучи переговори найперше з Росією, а відтак з аліянтами, буде всилї здобути для себе кориснїйші услівя по обох сторонах Европи.

„Поминаючи сї міркованя, заключене окремого мира з Росією будуть уважати в Німеччинї з причини браку революційного руху в сїм краю успіхом, який для всенімецьких і військових партій у Німеччинї послужить за дальший арґумент в їх опозиції проти загального мира.

„Правительства аліянтів не лише приневолюють Росію до заключеня окремого мира, але також кидають її в зависимість Німеччини. Вони спричинили російсько-німецьке зближене".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Американський кореспондент з Петроґраду, Арно Дош-Флеро, доносить в телеґрамі з дня 21. грудня отсе:

Коли би теперішні заходи, щоби втягнути аліянтів до мирових переговорів, не вдали ся, то певним є, що правительство большевиків буде робити в тій справі ще раз остаточні змаганя, заки підпише окремий мир з центральними державами.

Делеґатам, висланим на конференцію, поручено, щоби вони жадали від Німців принятя принципу „мир без заборів і без відшкодованя" і згоди на самовизначенє народів. Коли би німецькі делеґати се приймили, в такім случаю російські відпоручники поставили би подрібні домаганя поодиноких народів. Коли би Німеччина й на се згодила ся і виявила дійсну охоту се сповнити, тодї Росія зажадала би 10-дневної проволоки перед підписанем договору, щоби сей час ужити для послїдних змагань в справі доведеня до загального мира.

Загально надіють ся, що Німеччина згодить ся на принцип демократичного мира, але другий степень мирових переговорів вважають тут більше трудним. Люди, які не мають довіря до Німеччини, побоюють ся, що німецькі відпоручники зломлять розем (завішене оружа), виповідаючи його 7 днів наперед, а рівночасно вишукають до наступу місце, де російська боева лінія є найслабша. Німецькі війска знають вже про богато місць напроти себе, в яких зовсім вже нема російських війск.

Коли би Німці розпочали таку гру, то їх чекае велика несподіванка зі сторони війск большевиків і українських. **Одинокий лише наступ Німців міг би запобігти домашній війнї між північною і полудневою Росією, чинник, який може принести шкоду Німеччинї, бо для неї домашна війна в Росії була би на руку.**

Відповідь України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Російське правительство большевиків, дїставши відмовну відповідь від Української Центральної Ради на свій перший ультимат, вислало другий ультимат, в якім поставило такі домаганя: 1) щоби У. Ц. Рада не підпирала донських козаків, котрі, на гадку большевиків, є ворогами російської революції і 2) щоби У. Ц. Рада не забороняла вивозити збіже й уголь з України до Московщини.

У. Ц. Рада у відповіди большевикам заявила, що вона стоїть при своїм домаганю, що Росія має бути федеративною републикою і що її правительство має бути утворене на федеративній основі, значить, мають до нього входити представники злучених народів чи країн, і то представники не одної лише партії, але всїх партій соціялїстичних.

Дальше У. Ц. Рада заявила, що готова полагодити спір мирним способом, але зазначила, що коли большевики зачнуть домашну війну проти українського народу, то У. Ц. Рада прийме визов і жадні мотиви не спонукають її до відступленя.

Ся відповідь У. Ц. Ради є рівночасно засадничим домаганєм її щодо будучого устрою російської републики.

Можна сподїватись, що большевики яко централїсти се домаганє У. Ц. Ради відкинуть, а тодї не оминуть розправи, яка мусить прискорити їх упадок.

Домаганя большевиків У. Ц. Рада могла би задоволити тільки тоді, як би вони згодились на домаганя У. Ц. Ради.

Щодо домаганя большевиків, аби У. Ц. Рада не лучилась з козаками, бо нібито вони вороги російської революції, то се сьмішне, бо козаки, у спілці з Україною, власне стоять в обороні революції, а навіть тепер, за впливом У. Ц. Ради, донські козаки змінили своє правительство, яке було під проводом Каледіна, на нове, демократичне, під иншим проводом.

Збіже й уголь У. Ц. Рада здержала до Московщини тому, що правительство большевиків відмовило У. Ц. Раді права користати з державного скарбу на адміністрацію України.

Инший ще спір мають Українці з большевиками таки в столиці Росії, Петроґраді, де вони арештували 40 членів українського комітету для оборони петроґрадського українського населеня.

Однак, як сказано, ті справи можна би полагодити по сповненю засадничих домагань У. Ц. Ради.

А тимчасом большевики не ждуть на мирну полагоду, але в провокаційний спосіб нападають на Українців.

Большевики вислали свої війска проти України, які стоять вже в Мінску, столиці Білоруси, і в Проскурові на Поділю (недалеко галицької границї).

Але У. Ц. Рада здобуває скоро велику силу військову. Війска на полудново-західнім і полудневім фронтї перейшли на сторону У. Ц. Ради; крім того Українці орґанізують своє власне козацтво; чорноморська фльота перейшла на сторону України; козаки донські, кубанські (потомки Запорожців), терські й оренбурські зєднали ся з Українцями і вкінци, по сторонї Українців стануни румунські війска.

З уваги на те українська оружна сила, разом із союзниками, станула проти большевиків півколесом — від полудневого заходу, полудня і сходу — **і відтяла їм доставу поживи й угля.**

Сила У. Ц. Ради щораз то укріплюєть ся на цілій українській території і вона вже має її майже цілу під своєю контролею. Останні вісти доносять, що Українції заняли вже під свою власть ціле місто Одесу, за яке довгий час вела ся кровава боротьба з большевиками.

На поміч українській військовій силї зголосив ся на адресу У. Ц. Ради ґенерал Верховський, бувший міністер війни в кабінетї Керенського. Він є український патріот, а в революційнім русї бере участь ще від російсько-японської війни, за що в 1906 році потерпів був від тодїшного царського правительства.

Большевики, очевидно, мусять бачити своє скрутне положене в боротьбі з Українцями.

Можна сумнїватись, аби вони уступили У. Ц. Раді в її засадничих домаганях. Вони відай радше уступлять цїлком перед силою, нїж би мали пійти на компроміси.

Посередний вихід був би для них такий, **колиб вони проголосили независимість Московщини;** здобули собі контролю над її 25 ґуберніями та обмежили своє пановане лише до того одного краю, а з сусїдами старали ся жити по сусїдськи.

Тодї була би Московщина большевицька, бодай поти, поки не впало би большевицьке правительство.

Від Української Ради в Америці.

З уваги, що з початком сього місяця появили ся в американській пресї голоси про можливе виповідженє війни конґресом Злучених Держав австро-угорській державі, зібрав ся екзекутивний комітет Української Ради дня 7-го с. м. на надзвичайне засїданє, щоби нарадити ся в справі заходів перед американським правительством і конґресом, щоби тутешні Українці, а горожани Австрії і Угорщини, не потерпіли ізза обмежень, яким підлягають так звані „ворожі чужинці" в часї военного часу.

Ухвалено просити п. Геміля за посередництвом Впр. о. Адміністратора Понятишина і п. Кернса, дієцезального адвоката. П. Кернс відніс ня телефонїчно до п. Геміля з просьбою, щоби він вніс відповідну резолюцію в палатї послів і в сенатї. П. Геміль не відмовив просьбі і вніс резолюцію, яка звучить:

JOINT RESOLUTION.

WHEREAS, a state of war has been declared to exist between this Government and the Imperial and Royal Government of Austria-Hungary, which is likely to cause considerable discomfort and inconvenience to many subjects of the Austrian Empire now resident in the United States, who are now and always have been loyal and devoted to our Government and who are and have been unwilling subjects of the Austrian Empire, and,

WHEREAS, among such people of Austrian birth, but of "pro-ally" proclivities, the Ruthenians (Ukrainians) are especially conspicuous since these people consider themselves as belonging to the ancient Ukrainian nation with its capital and government at Kiev, in southern Russia, and who are desirous of having the Provinces of Galicia and Bukovina restored to the Ukrainian Commonwealth, according to its ancient geographical limits and boundary lines, and hence have consistently fought on the side of the Allies and opposed any Peace proposition between Russia and Germany, and,

WHEREAS, many Ruthenians (Ukrainians) are now employed in the mining and munition industries in the United States, and are efficient and trustworthy industrial workers who would be embarrassed by the proscriptive proclamations including Ruthenians (Ukrainians) who happen to be of Austrian birth,

Now, Therefore, BE IT RESOLVED, by the HOUSE OF REPRESENTATIVES OF THE UNITED STATES, (the Senate concurring) That Ruthenians (Ukrainians) now resident in the United States who may not have become naturalized citizens thereof, shall not be molested or hindered in their employments or ordinary avocations, or in their exercise of the right to travel in the United States, by reason of the declaration of war between this Government and the Imperial and Royal Government of Austria-Hungary, and shall not suffer any of the disabilities or inconveniences which said declaration of war may entail upon the rights of alien enemies.

AND BE IT FURTHER RESOLVED, that all Ruthenians (Ukrainians) now resident in the United States, be excepted from the proscriptive terms of any and all proclamations, and other War regulations which may be issued affecting Austrian subjects.

По українськи:

Спільна Резолюція.

ПОЗАЯК між тутешним правительством а цїсарським і королївським правительством Австро-Угорщини істнує военний стан, який може легко спричинити значну журбу і невигоду для многих підданих австрійської держави, які є тепер поселені в Злучених Державах, а які є і були завсїди льояльні і прихильні нашому правительству, та є і були неохотними підданими австрійської держави, і

ПОЗАЯК між такими людьми австрійського уродженя, але склонних до аліянтів, Русини (Українці) є особливо визначні, бо вони вважають себе приналежними до старинного українського народу зі своєю столицею і правительством у Києві, в полудневій Росії, та бажають приверненя країв Галичини і Буковини до української держави, відповідно до її старинних ґеоґрафічних границь і кордонів, та з тої причини воювали згідно по сторонї аліянтів і противили ся всяким мировим предложеням між Росією і Німеччиною, і

ПОЗАЯК многі Русини (Українці) є під пору заняті в копальнянних і амуніційних промислах в Злучених Державах, та є видатними й вірними промисловими робітниками, а тепер були би заклопотані вигнаньчими проклямаціями, включаючими Русинів (Українців), котрим судило ся бути австрійськими уроженцями,

Нехай отсим БУДЕ ПОСТАНОВЛЕНО через ПАЛАТУ ПОСЛІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ (при однозгідности Сенату), що Русини (Українці), поселені під пору в Злучених Державах, котрі не могли стати ся натуралізованими горожанами сього краю, не повинні бути напастовані чи перепинювані в своїх занятях або звичайних затрудненях, або у своїм виконуваню права подорожувати по Злучених Державах, з приводу оголошеня війни між тутешним правительством а цїсарським і королївським правительством Австро-Угорщини, і не повинні мати ніяких терпінь з причини тих перешкод і недогідностий, які згадана военна деклярація може наложити на права ворожих чужинців,

І НЕХАЙ БУДЕ ДАЛЬШЕ ПОСТАВЛЕНО, що всї Русини (Українці), замешкалі під пору в Злучених Державах, є виключені від вигнаньчих условий якоїнебудь і від усїх проклямацій та инших военних постанов, які можуть бути видані дотично австрійських підданих.

Додати годить ся, що ще перед її внесенєм на засїданю п. Геміль був особисто у секретаря президента і інформував його в справі Українців. Та резолюція, як і резолюції инших народів, мала вплив, бо показала правительству Злучених Держав, що Українцї, таксамо як і инші народи, відносять ся льояльно і приязно до Злучених Держав.

Українська Рада в Америці зробила, що було в її силї для Українців в Америці.

Подаючи до відома загалу ті заходи, У. Р. А. певна, що поведенє Українців в Америці буде таке, що оправдає ті надії і ту віру, яку покладають Злучені Держави на український нарід в Америці у ту велику хвилю.

Українська Рада в Америці.

ЩО ДІЯЛО СЯ НА АВСТРІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Київська „Робітнича Ґазета").

I.

Зараз в перших днях війни основано у Львові **Головну Українську Раду,** зложену з представників трох галицьких партій:, націонал-демократичної, радикальної і соціял-демократичної.

Головна Українська Рада проголосила, що остаточна ціль українського народу — **добути собі державну самостійність.** Доки над Росією і Україною панує цар, доти не може бути і мови про свободу українського народу. Тому Українці змагають до поваленя царизму. Також центральні держави, Німеччина й Австро-Угорщина, стремлять у сучасній війнї до того, щоби розбити царську Росію. Вони обіцюють на випадок, як би їм повело ся завоювати Україну, зробити з неї самостійну українську державу. За те царизм відгрожуєть ся, що у сїй війнї він мусить загарбати ще і Галичину, Буковину та угорську Україну. Ясна річ, що загарбавши сї українські области, царизм зараз же візьметь ся русифікувати їх, давити українське житє в той же сам спосіб, як се робить ся на російській Україні.

Українці в Австрії стоять під охороною конституційних законів. Хоч галицькі Поляки раді би ополячити цілу східну Галичину і тому всякими способами спинюють українське житє, давлять і переслїдують Українців, то всеж таки австрійські конституційні закони не позволяють їм так здушити українство, як се стало ся в царській Росії. Під охороною австрійської конституції удало ся Українцям виборoти для себе богато таких прав, яких Росія не дає. Українці в Австрії мали до війни свої народні і середні школи, свої товариства, свою пресу, мали свободу зборів, страйків, свободу віри і т. п. Як би царська Росія загарбала австрійську Україну, то всї ті права і свободи українського народу були би скасовані.

Тому Головна Українська Рада проголосила, що у теперішній війнї Українці стоять на сторонї центральних держав. Бажають, щоби Австро-Угорщина і Німеччина побідила Росію, бо від сеї побіди надіють ся добра для українського народу.

Було справді, але не богато, таких, що казали:

Алеж царизм не вічний! В Росії мусить прийти до революції. Революція принесе свободу, а тодї і український нарід заживе вільно, дістане рівні права і повну спромогу розвитку.

На се відповідала Головна Українська Рада, що і в Росії тодї тільки прийде до революції, як царизм програє війну. Як би царизм виграв війну, то се принесло би йому нове скріплене, нову силу, нову підпору для реакції. Тому ясно, що програна війна лежить також в інтересі російської революції.

Станувши таким способом рішучо по сторонї центральних держав, Українці в Австрії порішили йти до боротьби проти Росії, бо тільки розгром Росії може дати свободу Україні.

Головна Українська Рада почала рівночасно орґанізувати українське війско для боротьби за освободженє України. Се війско назвало ся „Українські Січові Стрільцї".

Австрійське правительство згодило ся зразу охочо на творене українського війска, але вскорі змінило своє становище і припинило розвій та поширене сього війска.

Нинї годї ще сказати, чому зайшла така зміна у становищи австрійського правительства. Може бути, що стало ся се під впливом Поляків, яким українське війско було солию в оці, але може бути, що само таки австрійське правительство злякало ся розросту українського війска. Адже українське війско — се українська сила, а кожде правительство нерадо дивить ся, як нарід росте в силу.

Чи так, чи сяк стало на тім, що Українські Січові Стрільцї лишили ся маленьким відділом і не могли так розвинути ся, як сього бажали собі Українці.

Як Львів і ціла Галичина та Буковина попали ся в осени 1914 р. в руки царської армії, українські політики перенесли ся до Відня, на еміґрацію.

Се були найгірші часи в житю Українців в Австрії. У Львові і взагалі в цілій Галичинї царські чиновники заводили царський лад. Переслїдували і нищили всяке українське житє. Захотїли убити ціле українство.

З другого боку австрійські Поляки робили тесаме. Щоби знищити українство, Поляки стали прискаржувати Українців перед австро-угорським військом, що всї Українці зрадники держави. Війско повірило і стало поступати з Українцями так, як з правдивими зрадниками.

Серед Українців на еміґрації у Відни запанувала зневіра, пригноблене, переполох і розтїч.

Налякані Українці тільки те і знали, що оповідали собі по кутках, які страшні переслїдуваня валять ся на голову українського народу з сього і того боку, але ніхто не думав про се, як ратувати ся, як бороти ся з тим злом.

Треба тямити, що в той час в цілій Австрії запанував чистий абсолютизм. На чолї правительства стояв ґраф Штірк. Він не тільки не скликував парляменту, але не позволяв навіть домагати ся його скликаня. Всяка згадка про парлямент в пресї була конфіскована.

Як парляментови не можна було радити, то тимбільше не можна було відбувати ніяких зборів, мітінґів, нарад.

Преса перейшла під таку остру цензуру, що кожде слївце найлагіднійшої і найобережнїйшої критики було конфісковане. Дійшло до того, що в Празї поліція писала статі для часописий і наказувала редакціям містити їх нїби редакційні.

Ґр. Штірк передав ціле карне судівництво в руки военних судів. Суди присяжних припинено. Вслїд за сим пійшов довжезний ряд політичних процесів, що кінчили ся страшними вироками. Видано масу вироків смерти. В Галичинї виконувано сї вироки безпроволочно. Тільки в глибині держави (Відни, Празї і т. д.) не виконано ні одного вироку смерти.

Серед Українців у Відни була повстала розтїч і недостача орґанізації.

Ціла політична робота опинила ся в руках д-ра Костя Левицького і Миколи Василька. Загал був незадоволений їх політикою, але ніхто не робив спроби завести зміну — особисту політику двох людий заступити громадською політикою. Взяли ся за се українські соціял-демократи.

Вони стали напирати на се, щоби відновити і розширити Львівську Українську Раду і в її руки передати провід української політики. Заходами українських соціял-демократів удало ся утворити бльок лївих партій. До бльоку сього пристали соц.-демократи, радикали, ліве крило націонал-демократів і Союз визволеня України.

Бльок розпочав довгі переговори з правим крилом національних демократів, згрупованих коло д-ра Костя Левицького, і з Українцями з Буковини, що стоять під проводом Миколи Василька. Посередниками між бльоком і останними двома ґрупами були соц.-демократи. Сї переговори тягли ся дуже довго, вкінци допровадили до порозуміня, і на основі умови між партіями утворено в маю 1915 р. Загальну Українську Раду, зложену з усіх галицьких та буковинських політичних партій і представників Союза визволеня України.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

ро справили ся з „червоними сторожами", яких вони ненавидять.

Провідники большевиків повтікали з міста і схоронили ся на поклад воєнних кораблів. Кружляк „Кольхіда" осів в ріці і його знищив огонь козацьких гармат.

В Нахичевани не прийшло до великої битви. Тут большевики погодили ся з козаками.

Ґен. Дутов заняв Уфу і маширує на Самару і Саратов.

Вісти з четверга доносять, що ґен. Дутов, командант оренбурських козаків, прибув зі сильним військом до Уфи, де здавив організацію большевиків. Ґен. Дутов посуваєть ся тепер в напрямі Самари і Саратова. Оренбурґ находить ся в руках козаків.

В Петроґраді зрабовано богато палат.

В Петроґраді товпа, шукаючи за алькогольними напитками, зрабувала богато палат, забираючи з них велику скількість дорогоцінних річий.

Між иншими ограблено також палату великої княжни, Марії Павловної, і палату великого князя Володимира.

Телеграми доносять, що ограблені люди не мають жадної опіки.

До поважної боротьби прийшло в многих місцях в Петроґраді, коли війска старали ся запобігти пиянству і положити конець рабункам.

Товпа зробила напад на одну фабрику алькоголю, де 15 жовнірів згинуло з причини надміру алькоголю. 15 осіб убито, коли панцирний самохід почав острілювати дестилярню, яка небавом станула в огни.

Многими улицями тече вино; жовніри помпують вино з пивниць, щоби запобігти новим заворушеням.

Росії грозить, що вона зійде до величини давного московського князівства.

Коли змаганя поодиноких країв, щоби відокремити ся від Росії, а які, як се доносять вісти, прибирають щораз більший розмір, будуть довершені, то може зайти таке, що Росія опинить ся в положеню московського князівства в часах перед царем Петром Великим.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

ОТВОРЕНЄ МИРОВИХ НАРАД В БРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ.

АМСТЕРДАМ, 23. грудня. — Телеґрама з Бертя Литовського, надана в суботу, звучить:

Нині о год. 4-тій пополудни розпочали ся мирові переговори урочистим засіданєм.

На засіданю були присутні слідуючі делеґати:

Німеччина: др. Кільман, міністер загр. справ; Розенберґ; барон Гок; ґен. Гофман і майор Брінкман.

Австро-Угорщина: гр. Чернін, міністер загр. справ; Мерей; Віссер; гр. Колєрда; гр. Осакі; ґен. Чіщері; ґен. Полярни і майор Ґлюізе.

Болгарія: Міністер Попов; бувший секретар державний, Косев; міністер почти, Стоянович; полковник Ґантев і др. Анастазов.

Туреччина: Несімі Бей, бувший мін. загр. справ; амбасадор Гаккі; Ґекміт Бей, заст. мін. загр. справ і ґен. Зеккі Паша.

Росія: Жофе, Камінев, Бібенко, Покровський, Карахан, Любінський, Вельтман, Павлович, адм. Альтфатер, ґен. Туморі, полковник Роцький, полковник Зеплєт і капітан Ліпський.

Князь Леопольд Баварський, яко головний командант війск на східнім боєвім фронті, привитав делеґатів і попросив найстаршого віком делеґата, Гаккі Пашу, щоби отворив наради. Гаккі Паша, висказавши бажанє, щоби наради принесли бажаний успіх, проголосив, що переговори формально розпочали ся і зробив предложенє, щоби др. Кільманови поручити провід конференції. Делеґати вибрали одноголосно д-ра Кільмана президентом конференції.

По сїй формальности др. Кільман виголосив промову. Зміст сеї промови звучить:

„Цїлию сих пропамятних нарад є положити конець війні між центральними державами і Росією та привернути між ними стан мира і приязни. Супроти ситуації було би річию неможливою підчас нарад приготовити всі найменьші подробиці мира. Після моєї гадки нашою задачею є установити найважнійші принципи і услівя, на підставі яких можна би в коротім часі розпочати мирне і сусідське пожитє, а передівсім під культурним і економічним оглядом, а також вишукати найліпші способи до вилїченя ран, спричинених війною.

„В наших переговорах буде проводити дух миролюбної людяности і взаїмного поважаня. Вони мусять опирати ся з одної сторони на історії, щоби не втратити під ногами сильного ґрунту фактів, але з другої сторони вони мусять бути натхнені великими і новими провідними ідеями, які звели нас тут разом.

„Се є добрим знаком, що переговори розпочинають ся в передодни торжества, яке від віків давало обітницю на мир для сьвіта і щастє для людий. Отворяю отсим наради і желаю, щоби наша праця поступила скоро і успішно".

Др. Кільман предложив відтак правила щодо веденя нарад, які принято. Вони є слідуючі:

„На повних засіданях мають проводити після черги предсідателї делеґацій кождої з пятьох держав.

„При дискусіях можна уживати мови німецької, болгарської, російської і турецької.

„Над справами, які обходять лише одну зі заступлених держав, будуть вести ся окремі дискусії.

„Урядові рапорти про хід нарад будуть спільно укладані".

На внесенє д-ра Кільмана **предсїдатель російської делеґації представив у довгій бесїді головні принципи російської мирової програми,** які є вповні згідні зі загально звісними резолюціями роб. і салд. депутатів.

Делеґати центральних держав заявили свою готовість розпочати екзаміноване російської програми. Вислід сеї праці буде предметом дискусії на найблизшім засіданю.

„Ми не на те скидали царя, щоби гнути свої коліна перед цїсарем", заявив Троцький.

ЛОНДОН, 23. грудня. Точний звіт з надзвичайного засіданя центрального екзекутивного комітету салд., роб. і селянських депутатів в Петроґраді, скликаного в справі мирових переговорів, вказує, що Лев Троцький предложив справу, в який спосіб належало би повести військову опозицію на случай, коли би центральні держави робили зусиля накинути Росії шкідливі услівя мира.

„Ми скликали вас, щоби жадати від вас помочи — заявив Троцький. — Ви мусите помогти в наших змаганях заключити союз з народами, а не з німецьким мілітаризмом. Коли наша делеґація стрінеть ся око в око з німецьким цїсарем без народу, тоді мир буде неможливий. Коли мертва мовчанка буде дальше тривати в Европі, коли би німецький цїсар був всилї накинути заборчі услівя мирови, ми проти нього станемо до боротьби.

„Я не знаю, чи ми будемо всилї боротн ся з причини економічного положеня, вичерпаня і дизорґанізації армії. Але я думаю, що ми будемо могли бороти ся. Ми увільнимо всїх старших жовнїрів і покличемо молодїж бороти ся до послїдної краплї крови. Аліянти мусять зрозуміти, **що ми не на те скидали царя, щоби гнути коліна перед цїсарем.** Вони знають, що наша гра ще не скінчена.

„Коли би вони предложили неможливі до принятя услівя, звернені проти підстави нашого житя, проти народів, тоді ми предложемо справу установчим зборам. Але наша партія проголошує сьвяту війну проти мілітаризму всїх країв. Коли ми однак, вичерпані з причини сеї небувалої різнї, були би остаточно приневолені приняти услівя німецького цїсаря, то ми приняли би їх лише на те, щоби відтак враз з німецьким народом станути против німецького мілітаризму таксамо, як се ми зробили проти царського".

Полонені Австрійці на Україні протестують проти окремого мира з Німеччиною.

ПЕТРОҐРАД, 20. грудня. — Австрійські полонені соціялїсти на Україні внесли просьбу до большевицького міністра загр. справ, Льва Троцького, щоби не заключав окремого мира з Німеччиною, яка не хоче признати права самовизначеня народів, а що удержало би Австро-Угорщину під імперіялїстичним ярмом.

Що дієть ся тепер в Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Лондонський тижневник „Ді Ню Юроп" (ч. 58, з 22. падолиста с. р.) помістив лист одного австрійського Славянина, котрий недавно дістав ся до російського полону на румунськім фронті.

В тім листі автор представляє теперішні відносини в Австро-Угорщині в отсих словах:

„Жнива сього року в Австро-Угорщині були гірші ніж попередних літ. В Істрії, Дальматії і в Босні майже не було полевого збору.

„Загалом панує великий недостаток усяких артикулів. Ціни одіня й обути дійшли до небувалої висоти; однак і за високу ціну годі дістати, бо держава все вабирає. На все держава видає картки. Тютюн з продажі зникає, хоч кождий жовнір дістає ще свою порцію, коштом цивіля, котрий мусить обходити ся без куреня. Кави і чаю не можна дістати.

„Велика фінансова кріза панує в цілій державі. Мимо військових успіхів ціле населене переконане, що осередні держави (Німеччина й Австро-Угорщина) сю війну програють і тому весь нарід кричить за миром. Цікава річ, що румунські і сербські банкноти мають при виміні більшу вартість ніж австрійські. (Австрійські банкноти під теперішну пору стратили в европейських невтральних краях около 60% своєї номінальної вартости. — Ред.).

„Останнього літа було богато бунтів в державі, а особливо на Угорщині і в Чехії. В Будапешті (столиці Угорщини) бунтівники здобули були фабрику амуніції. Власти здавили сей бунт при помочи війска, причім було кілька тисяч жертв, в убитих і ранених.

„Кождого мущину у віці від 17 до 54 літ беруть до війска. Навіть тих, що вернули ся були з фронту яко неспосібні до військової служби з причини ран, забирають тепер знова до армії.

„Є много дезертирів, котрі втікли в гори і стали опришками. Вони ставлять опір жандармерії і війску, яке не може собі з ними дати ради. На одній Петровій горі є 4.000 таких опришків.

„Нових рекрутів до угорської армії я бачив на власні очи. Молоді хлопці і старі люди із 102-го полку гонведів (угорської краєвої оборони) маширували улицями Будапешту з карабінами без багнетів, а по боках ішли музулманські жовніри з Босни з насадженими багнетами. Подібні відносини панують також на фронті. Як Славяни є на боєвій лінії, то за ними стоять в резерві Мадяри, а властиво резерву творять звичайно Німці, котрі мають обовязок удержувати силою дисципліну і порядок. Новий австрійський цісар Карло стараєть ся привернути дисципліну і піднести духа армії і тому то він дуже часто відвідує свої війска. Виглядає він дуже хоровито і його здоровлє загалом тепер в дуже лихім стані. Війска приймали його доволї холодно, мимо того, що офіцири намагали ся викликати серед них якийсь запал.

„По офензиві ґенерала Брусілова мій полк упав до 120 людий, а другі полки також ліпше не вийшли по тім російськім наступі. З причини тих великих страт, не лише на російськім, але також і на італійськім фронті австро-угорська військова управа мусіла виповняти прогалини в полках по 5 і 6 разів.

„Я особисто переконаний, що мимо того, що Австрійці на ріжних полях віднесли побіди, російські війска могли би проломити їх лінію всюди, де би лише вдарили наступом".

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляєть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінчене передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всім тим ПП. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи мають зазначені дати 24-17, 25-17, 26-17, 27-17, 28-17, 29-17, кінчить ся передплата в сім тижни. Хто не відновить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподієmось, що ПП. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленем передплати.

Адміністрація „Свободи".

РОДИМЦІ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ", А ТАКОЖ ПРИЄДНУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

ЧИ ТО ТЯЖКО, ідучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну газету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

В кождій українській хаті повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цнт.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Ленсінґ каже, що американські погляди на війну є незмінені.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністер заграничних справ, Ленсінґ, заявив, що ніякі інформації про німецькі условія „Різдвяного Мира" не дійшли до Вашінґтону і що погляди Злучених Держав на мирові услівя є незмінені. Вістки про мирові услівя наспіли до Америки за помочию невтральних дипльоматів. Погляд Злучених Держав на мир є такий, як їх союзників: — Німеччина має відбудувати всьо знищене і віддати всьо загарбане.

Президентове означене германізму.

Писано богато книжок, аби сьвітови пояснити, що значить „германізм". У своїй промові в конґресі, 4. грудня 1917 року, президент Вілсон сказав: „Се нетерпиме єство, при помочи котрого німецькі провідники показали нам свою огидну твар, ся небезпека скуплених інтриґ і сил, яку ми так виразно тепер бачимо в формі німецької сили, — се єство є без сумлїня і чести, без здібности до тривалого мира".

Се єство — каже президент — мусить ся позбавити сили, і коли вже не покінчити з ним раз на все, то бодай викинути його зпоміж мирних народів. А се стане ся тоді, коли се єство буде побите і як наслїдок, час, що ми зможемо говорити про мир з німецьким народом.

Тайна система шпигунів.

Федеральні власти викрили нову шпигунську систему, при помочи котрої Німці і нельояльні Американці пересилали за границю важні інформації для ворога. Всякі вісти виписувано невидним чорнилом на папери і відсилано їх до Швеції, Норвеґії, Данії, а відти пересилано до Німеччини.

Арешт німецьких пропаґаторів між майнерами.

Арештовано понад 150 пронімецьких пропаґаторів між майнерами в полудневій части стейту Іллінойс.

Війна, вінчане, церква, духовенство і доходи.

Звіти американських релїґійних сект за 1917 рік виказують, що в сім році є перейшло 50.000 вінчань більше ніж в 1916 році. Се мають бути наслідки війни. Богато молодих мущин вінчало ся лише тому, щоби не йти до війська. Число кандидатів на сьвященників впало низше половини від числа в 1916 році. Коли в 1916 році в Злучених Державах побудовано аж 27.300 нових церков, то в 1917 році лише 4.500. Засе збільшили ся доходи. Лише єпископальна церква мала 21,000.000 річного приходу, не згадуючи про євангельську, методиську, католицьку і т. п.

Важне для військово-дорослих мущин.

Федеральні військові власти жалують ся, що майже ніхто не присилає виповнених вже квестіонарів до місцевих комісій. Так впевняють місцеві комісії федеральні власти. Військові власти ще раз заявляють, що кождого будуть карати, хто протягом 7 днів від дня одержаня квестіонара не відішле його назад. Хто доси не отримав ще квестіонара, повинен особисто зголосити ся до військової комісії у своїм окрузі.

Де нюйорські і джерзисітські Українці можуть виповняти квестіонарі.

Нюйорські Українці можуть виповняти військові квестіонарі в Американсько-Українськім бюрі, під ч. 520 Іст 6-та улиця. Джерзисітські Українці — в льокали Українського Народного Дому, під ч. 72 Моріс улиця.

Річний податок для Ракефелера і Карнеґі.

Нюйорські власти наложили на Джана Д. Ракефелера, звісного міліонера, 5,000.000 доларів річного податку, а на другого міліонера Карнеґі — 10,000.000 долярів.

„Злучені Держави можуть бути під властию кайзера"...

Френк Буш, купець в Манкато, Мінн., мусів заплатити 500 долярів кари за се, що купив за 1.000 долярів „бондів свободи", подарував їх для Червоного Хреста і инших добродійних організацій, бо казав, що дуже можливо є, що Злучені Держави можуть опинити ся так під кайзером, як під теперішним правительством.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

З київського народного університету.

Деканом правничого факультету на київськім Народнім Університеті вибрано професора петроградського університету і українського міністра фінансів, Михайла Івановича Туган-Барановського.

„В галицькім раю".

Під таким заголовком краківський „Глос Народу" подає цікаву статистику з Галичини зібрану польським послом, селянином Войтіхом Венцеком.

„В Галичині — пише Венцек — маємо тепер 6.000 сіл і міст а 35.000 коршем. Дялього є 2 великі кримінали, а лише 2 університети; 46 гімназій, але 200 арештів; 966 горалень, а 900 церков (і костелів); 4.000 народних шкіл, а 35.000 коршем. Маємо 35.000 коршмарів котрі мають річно тисячі чистого зиску, підчас коли народний учитель має 800 корон, а сьвященик-сотрудник 600 корон річної пенсії. З тих коршем виходять тисячі пияків, жебраків, волоцюгів, котрі обслугують війта; рубають дерево, носять воду, миють підлоги, а в шабас беруть гроші на митах, трафіках і т. д.

„Боротьба з коршмою провадить ся віддавна, але коршми є так добре зорганізовані, що ніяка власть, ніякий уряд не є всилі їх знести. З коршма ми бороли ся начальники громад, староства, намісництва міністерства, сойми, школи церкви, всякі товариства, а мимо того коршми остали і є горою. Через Галичину перейшли тепер, в часі війни, всякі війска і народи, перейшли і щезли але коршми не щезли і перші двигають ся з румовищ. Коршмарі викупили двори і допровадили хлопів, до нужди й цілковитої темноти. Пів міліона жидів жиє, прекрасно з коршем. В Галичині підчас війни уряд казав замкнути коршми а що стало ся? Коршми замкнені, а шинкарів є тілько, кілько є жидівських домів. В кождім домі можна купити літру горівки, але треба заплатити 40 корон, а за келішок 1 корону. Як-же се чудо чи чародійство: — в краю бракує хліба, а горівки всюди можна купити; в краю забракло барабoль, а горівки не бракне".

Огні в Бориславі.

В Бориславі, дрогобицького повіту в Галичині, в ночи з 20. на 21. вересня серед самої півночи в однім з домів жидівської дільниці вибух огонь. Огонь почав ширити ся в сторону улиць Потік і Дрогобицької. Почали горіти склепи і магазини. Настали страшні хвилї. Мешканці вибігали півнагі на улицю. Почав ся зойк, плач і крик; люди просили помочи. Женщини повибігали в сорочках і з розпущеним волосем літали наче ошалілі. А огонь під напором вітру кидав ся з даху на дах. Покликано огневу сторожу, яка прибула з попсутими помпами та подертими вужами... Заалярмовано всї війска в околиці. Почав ся горячковий ратунок, а тимчасом злодії почали рабувати склепи. Вже почали горіти величезні військові магазини і шевсько-кравецькі варстати. Щоби не допустити огню до копалень нафти, німецькі сапери почали висаджувати в повітре негорючі доми. Тим способом висаджено в воздух 14 домів, між тими і жидівську божницю. Так вдало ся уратувати решту домів від огню. Згоріло около 200 домів, в тім 50 склепів і кілька приватних магазинів, переважно з поживою. Торговельна дільниця міста згоріла цілком. Кілька тисяч людий остало без даху. Цілий день відтак компанії німецького війська стерегли порядку.

В пятницю (21. вересня 1917) около 5. години вечером зірвала ся страшна буря з громами. Нараз грім ударив в земний збірник ропи на 500 вагонів. Збірник почав горіти в середині, а десь о пів години пізнійше страшний гук роздер повітре. Се огонь із середини збірника розсадив дах. На щастє в збірнику було лише 200 вагонів ропного осаду. Коли би замісць 200 було 500 вагонів ропи, катастрофа одна з найгрізнійших і найбільших була би неминуча. Були би пішли з димом всї доми і копальні в Бориславі і в Волянці. Пізно в ночи огонь в збірнику вигас.

Оба огні зробили понад 10,000.000 корон шкоди.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Швеція хоче Алядські острови.

Кореспондент нюйорського „Глоб"-у, Бассет Дігби, доносить зі Стокгольму, що Швеція рішила домагати ся для себе Алядських островів на Балтійськім мори. — (Алядські острови — се велике число малих і великих островів в Балтійськім мори між Фінляндією і Швецією. Є їх здаєть ся аж 80, а найбільший з них є остров Алянд. Простір сих островів виносить 468 квадратових миль (американських). Населене виносить около 30.000 душ і є виключно — Шведи. Занимають ся риболовством. До 1809 року сї острови належали до Швеції, але в 1809 році Росія загарбала їх для себе і відтоді вони належать до неї доси).

Квебек хоче відлучити ся від Канади.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Дж. Франкер, посол до сойму канадійської провінції Квебек, вніс проект до провінціяльної леґіслятури, жадаючи відірвати провінцію Квебек від Канади. Проект говорить: „Нехай сей сойм буде тої думки, що провінція Квебек уневажнює угоду з 1867 року, коли, після опінії инших провінцій, провінція Квебек є завадою в поступі і розвою Канади". Сю справу будуть ся рішати 8. січня 1918 року. Квебек є одинокою провінцією в Канаді, яка при виборах 17. грудня 1917 р. голосувала проти примусової військової служби в Канаді. — (Провінція Квебек занимає 188.694 квадратових миль простору, або таксамо, як всім американських стейтів: Конектікут, Ню Йорк, Пенсильванія, Огайо, Вест Вірджінія, Меріленд, Делавар і Ню Джерзи разом. Столицею провінції Квебек є місто Квебек, але Монтреал є найбільшим містом в провінції. Населене провінції виносить около 2,050.000, з чого майже 1,500.000 є Французи).

Австралія проти конскрипції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Австралійське правительство сподіває ся, що його пропозиція завести в державі примусову військову службу перепаде. Доси проти конскрипції впало 150.000 голосів більше ніж за конскрипцією. Тут не вчислені ще голоси жовнірів на боєвих фронтах, але сподівають ся, що правительственна пропазиція таки провалить ся. — (Австралія належить до Анґлії).

Виборча реформа на Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Угорський міністер справедливости вніс в низшій палаті угорського парляменту проект виборчої реформи. На основі сього проекту право голосу має дістати кождий горожанин Угорщини, мущина і женщина, які покінчили 24 рік житя і які уміють читати і писати. Голосоване має ся відбувати тайно.

Проектує відложити вибори у Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

У французькій палаті послів внесено проект, аби з огляду на війну відложити вибори до французького парляменту.

$5,000.000 для Галіфаксу.

Роберт Борден, премієр Канади, заявив, що правительство рішило ся ухвалити 5,000.000 долярів запомоги для Галіфаксу.

ВСЯЧИНА.

Матримоніяльна справа в Німеччині.

В берлінськім журналї „Ібер Лянд унд Мер" др. Карло Лютенберґер пише: Наші суспільні і економічні відносини є причиною, що богато наших (німецьких) дівчат не мають нагоди вийти заміж. Не шукаючи результатів зменьшиня числа вінчань, треба зазначити, що в дійсности небезпека остати ся на самоті грозить дівчатам, яких родичі є біднійші від инших. Притім треба зазначити також факт, що конскрипція в 1910 році виказала, що в німецькій державі є 800.000 женщин більше ніж мущин. Тимсамим в Німеччині все буде дане число женщин, які не зможуть вийти заміж.

Коли ми будемо трактувати сю ситуацію яко неоезпеку з точки гуманітарної, то вона буде більше трагічною ніж трактувати її з точки суспільної та економічної. Ті, що не звінчали ся у відповідним часї, остануть такими раз на все. Женщина все має надію, що вийде заміж в пізнійшім віці, але тоді богато замужних женщин не уважають супружество за цілковите щастє. Бо коли самотні особи старіють ся, то збільшають ся їх суспільні і економічні трудности.

Треба також памятати, що більшість женщин із середної кляси, які тепер взяли ся до провадженя інтересів, будуть мати першенство до супружества так довго, як довго не скінчили 30 літ житя. Коли вони перейдуть трийцятку, тоді їх торговельне і промислове місце займуть молоді і не цілком практичні сили. В тім часі всі думки є заняті справою супружества і великий страх, який з того повстає, не все викликує думку, що в будучности не вийдеть ся заміж; тоді в першій мірі думають ся, як жити в будучности.

Математики піддають нам гадку, щоби сих незамужних забезпечувати асекурованем. На основі сього пляну такі дівчата і їх кревні мають нагоду забезпечити себе від економічної недолї підчас незамужности і т. д.

Дальше др. Лютенберґер подає услівя асекурації: за 2-літну дитину-дівчину, яку заасекурують ся на 1.000 марок, будуть ся платити 13 марок річної вкладки і так що року аж до 30. року житя. Асекураційна компанія буде мати над нею нагляд. Коли її до 30 року житя вдасть ся вийти заміж, то компанія виплатить її 1.200 марок, а коли до 30. року житя та дівчина не вийде заміж, то дістане від компанії 5.200 марок. Др. Лютенберґер уважає сей спосіб за найпрактичнійший і радить завести його в Німеччині.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. С., Шікаґо, Ілл. — Дякуємо Вам за надісланий витинок з газети „Шікаґо Івнінґ Американ". Усе те, що Ви там вичитали, подають тепер всі американські часописи, бо останні події на Україні є для них незвичайно цікаві.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Подаєть ся до відома членам тов. „Запор. Січ", від. 206, що мітінґ відбудеть ся 1. січня 1918 р. в Сошіял Гали під ч. 15 Мейн ул. На сей мітінґ мають прибути всї члени, бо є важні справи до полагодженя, як перебране уряду, справа „Сирітчиця" і такє инше. Будеть ся принимати нових членів без вступного до товариства, а до У. Н. Союза після статута. Вступайте численно до нашого тов. „Запор. Січ" і до У. Н. Союза, бо У. Н. Союз — се перша наша твердиня тут на чужині, а наше товариство також збудоване на добрих підвалинах. Хто до него приступить, не пожалує. — М. Бойко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 26. с. м., о годині 7.30 вечер. На той мітінґ кождий член має прибути, бо є дуже важні справи на деннім порядку, як касовий звіт, вибір нового уряду і т. д. Також пригадуєть ся довгуючим членам, щоби вирівнали свій довг конечно, а коли котрий не зможе того зробити, то мусить прийти і се заявити, бо инакше зістане суспендований. Щоби сповнити обовязок супроти своєї орґанізації і братства, кождий член повинен постарати ся о нового члена і прийти з ним на річний мітінґ, щоби тим зміцнити орґанізацію і побільшити свій відділ. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 29. грудня с. р., о годині 6.30 пополудни, в гали церковній. Неявившийся член підпадає карі 50 цнт., а урядник $1.00. — О. Каплиш.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 30. грудня в гали церковній при Рівер стр., Вілксбери, Па. Початок точно о годині 1-шій пополудни. Напоминаєть ся всїх урядників і членів, щоби всї явили ся, бо будеть ся читати справоздане касове з цілого року, як також кождий член почує справоздання старих урядників. Буде вибір нового уряду на рік 1918. На тім мітінґу будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Напоминаєть ся тих всїх членів, котрі довгують до каси братства, нехай старають ся вирівнати свої довги зі старого року, бо хто не виплатить старого довгу, то можливо, що зістане на річнім мітінґу суспендований. Братство накладає кару по $1.00 на кождого, хто не появить ся на річнім мітінґу. — И. Катулька, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 245, подає до відома всїм своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся дня 30. грудня о 3-тій годині пополудни. На їм мітінґу мусять явити ся кождий член, бо маємо дуже важні справи до полагодженя. Просить ся довгуючих членів вирівнати свої залеглости сего місяця, бо инакше стратять право до братської запомоги. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Дальше просить ся всїх Українців, котрі до сего часу ще не належать до У. Н. Союза, щоби вступили до сеї орґанізації, доки ще пора і добра нагода, бо наше братство буде принимати нових членів без вступного вже тілько через сей місяць. — И. Стадник, предс.; В. Кушнір, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Тов. Укр. Ам. Горожан повідомляє всїх своїх членів, що **річний мітінґ** відбудеть ся в неділю, 30. грудня б. р., о годині 2-гій пополудни, в гали товариства при 822 Н. Франклін стр. На тім мітінґу буде справоздане старого уряду і контролї за рік 1917, як також вибір уряду на рік 1918-тий і богато инших справ дуже важних. На сей мітінґ повинен кождий член безуслівно явити ся.

Т. Грицей, предс.;
М. Рибак, секр.;
52-3 Ів. Боросевич, касієр.

ДАРОМ КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЕНДАРИК отримає кождий, хто замовить в книгарні „Свободи" книжок за 50 цнт.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22. до 27. жовтня 1917 р., в "Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—o—

(Дальше).

Засідане пополудневе.

Точно о годині 2-гій пополудни засідане отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всїх делегатів і урядників, а відтак протокол із засідань з попередного дня, який мав бути читаний на передполудневім засіданю. По короткій дискусії над відчитаним протоколом на поставлене п. Ф. Щуцьким внесене, поперте п. І. Мільковичем Білїньським і другими делегатами, ухвалено приняти сей протокол так, як був прочитаний.

Після того приступлено до дальшої дискусії і ухвалюваня поправок статута У. Н. Союза. Пан Роман Слободзян, яко предсідатель статутової комісії, реферував дальше статут У. Н. Союза.

Податкова табеля на инші фонди У. Н. Союза.

§ 182. Кождий член Союза, без огляду на його вік і на клясу посмертного, має платити до каси У. Н. Союза місячно, в часї плачення вкладок означених § 179, отсї фонди:

а) На фонд адміністраційний 17 центів.
б) На фонд убогих 5 центів.
в) На фонд народний 3 центи.
г) На фонд резервовий 5 центів.
ґ) На фонд ковенційний 5 центів.

На поставлене п. Т. Голубцем внесене, поперте п. О. Витязем — принято.

Члени женського пола.

§ 183. Женщини, відповідаючі вимогам приниманя в члени, можуть бути приняті на посмертне в сумі $100 (кляса D) і $250 (кляса A) до 50 літ, $500 (кляса AA) до 45 літ, $750 (кляса B) до 40 літ і $1000 (кляса C) до 35 літ, і мають платити, коли зістали приняті перед 1-шим днем січня 1915, після осягненого собою віку у згаданій висше даті, а коли зістали приняті по згаданій даті, мають платити після осягненого собою віку при найблизшім дни їх уродин в часї їх приступленя до сего Союза, такі вкладки, які є означені §§ 181 і 182.

На поставлене п. С. Конотопським внесене, поперте п. С. Калакукою — принято.

АРТИКУЛ VI.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Основане.

§ 184. Якихнебудь 6 або більше українських або инших славянських осіб, при добрім фізичнім здоровлю, не перевисшаючі 55 років житя, а як женщини, то не перевисшаючі 50 років житя, котрі внесуть аплікацію до головного уряду, а коли сей не засідає, до головного екзекутивного комітету, в спосіб і після означеної форми, можуть утворити підвладний відділ, якого назву має потвердити головний уряд або головний екзекутивний комітет, а коли такий відділ зістане затверджений, головний предсідатель враз з головним рекордовим секретарем видасть тому підвладному відділови чартер, яким потверджуєть ся його приняте до Союза, а коли сей відділ пришле посьвідку на одержане чартеру, він буде мати всї такі права і привілеї, які мають инші відділи сего Союза.

На поставлене п. Д. Яворським внесене, поперте п. І. Когутом — принято.

Членство.

§ 185. Новий відділ не може бути заложений, коли має меньше ніж 6 членів.

На поставлене п. М. Петрівським внесене, поперте п. В. Калиною — принято.

§ 186. на поставлене п. О. Витязем внесене, поперте п. Н. Франчуком — знесено.

Закладане відділу поодинокими особами.

§ 187. Де 6 або більше осіб, бажаючих утворити підвладний відділ Союза і маючих вимагані сим статутом кваліфікації, не є ще злучені в товариство чи братство, тоді вони мають скликати мітінґ і вибрати тимчасового предсідателя, секретаря і касієра і мають приняти резолюцію, вибираючи назву товариства і висказуючи своє бажане стати ся підвладним відділом Союза, і уповажнять вибраних тимчасово урядників виготовити, підписати і вислати до головного предсідателя або до головного рекордового секретаря сего Союза писемну петицію, підписану тимчасовим предсідателем, секретарем і касієром яка то петиція буде мати форму, подану у попереднім параграфі.

На поставлене п. І. Мільковичем Білїньським внесене, поперте п. І. Лазорчиком — принято.

Відділ не може належати до иншої подібної орґанізації.

§ 193. Ніякий підвладний відділ сего Союза не може бути підвладним відділом иншої запомогової орґанізації. Зате поодинокі члени якогонебудь підвладного відділу Союза мають повну свободу бути членами иншої подібної орґанізації.

На поставлене п. І. Конікевичем внесене, поперте п. Р. Караїмом — принято.

Відділи не можуть розвязувати ся.

§ 201. Ніякий підвладний відділ не може добровільно розвязати ся, хиба головний уряд або екзекутивний комітет У. Н. Союза знайде на се достаточну причину, коли у нім находить ся шість правосильних членів, котрі зістали льояльними Українському Народному Союзови і хотять лишити ся такими дальше.

На поставлене п. І. Париляком внесене, поперте п. В. Калиною — принято.

Шість членів становлять дальше відділ.

§ 202. Якихнебудь шість правосильних членів підвладного відділу, котрі остали ся льояльні тому відділови і У. Н. Союзови, мають в його імени продовжати сей підвладний відділ і мають повне право вибрати зпоміж себе урядників і є управнені до посїданя всього маєтку, чартеру, книжок, відзнак, гроший і других річий підвладного відділу.

На поставлене п. С. Калакукою внесене, поперте п. В. Смульським — принято.

Відобране маєтку і каране урядників.

§ 203. Вибрані льояльними членами урядники є управнені посїдати і відобрати маєток підвладного відділу, означеного в повисшім параґрафі. Коли би якийнебудь бувший урядник або член відказав ся або занедбав передати висше згаданим урядникам щонебудь з такого маєтку, тоді предсідатель сього підвладного відділу, або головний екзекутивний комітет, має в імени Українського Народного Союза в користь відділу повзяти всякі потрібні правні кроки до відзисканя такого маєтку і укараня непослушного бувшого урядника або члена.

На поставлене п. І. Шквіром внесене поперте п. Е. Савариною — принято.

§ 204. на поставлене п. С. Кудриком внесене, поперте п. Н. Підгайним — знесено.

§ 205. на поставлене п. І. Федаком внесене, поперте п. А. Ковалем — знесено.

§ 206. на поставлене п. І. Шквіром внесене, поперте п. Ф. Джуґаном — знесено.

§ 207. на поставлене п. К. Стадником внесене, поперте п. П. Германом — знесено.

§ 208. на поставлене п. А. Онисиком внесене, поперте п. Й. Вайдою — знесено

АРТИКУЛ VII.

БЕНЕФІТИ, КОРИСТИ І СПАДКОЄМЦІ.

§ 209. Сим установляєть ся сїм посмертних бенефітових кляс, що будуть знані яко:

Кляса D, з виплатою $100
Кляса A, з виплатою $250
Кляса AA, з виплатою $500
Кляса B, з виплатою $750
Кляса C, з виплатою $1.000
Кляса BB, з виплатою $1.500
Кляса CC, з виплатою $2.000

На поставлене п. Й. Брингілевичем внесене, поперте п. О. Рекрутом — принято.

§ 210. Повне посмертне на якунебудь членську грамоту не буде виплачене, доки її властитель не буде правним членом через час шість місяців; коли член умре в часї коротшім від шістьох місяців, а довшім від трох місяців від дня означеного на членській грамоті, спадкоємці будуть управнені до половини посмертного обезпеченої грамотою квоти; коли член умре в часї трох місяців, а в довшім від трийцятьох днів від дня означеного на членській грамоті помершого, спадкоємці будуть управнені до десятої части (10%) квоти; спадкоємці члена помершого скорше ніж перед трийцяти днями від дня означеного на його членській грамоті, не мають права до жадної посмертної запомоги.

На поставлене п. С. Костївом внесене, поперте п. С. Вільчинським — принято.

§ 227. Коли умре член, який не був суспендований, але має залеглу вкладку за час не довший від одного місяця, або затягнув довг на свою грамоту, тоді його посмертне, до якого його спадкоємці є управнені, виплатить ся тим спадкоємцям по потрученю залеглої місячної вкладки і инших залеглостий на підставі сего чи попередного статута.

На поставлене п. І. Слободзяником внесене, поперте п. З. Гуцайлюком — принято.

На поставлене п. Й. Котиком внесене, поперте п. С. Гладким і другими делеґатами, ухвалено, щоби пополудневе засідане продовжити поза 6-ту годину вечер.

Після сеї ухвали приступлено до дискусії над § 235. Підчас дискусії гол. фін. секретар, п. Семен Ядловський, предложив і прочитав ось-таку резолюцію:

Whereas, United States is now in a state of war with a foreign foe, and applicants for membership in this Association may hereafter be called upon to serve with the military and naval forces of our country, thereby greatly increasing the risks this Association must bear if they are not restricted as to amount of benefit and the terms of the payment thereof;

Now therefore, be it resolved that section 235 of the By-Laws of this Association be amended by adding the following proviso:

"Provided, that from and after the day of January 1st, 1918, all applications for membership in this Association by male persons between the ages of 18 to 45 years, inclusive, who are otherwise qualified, shall be denied unless the applicant shall consent in writing to limit his benefit to no more than $1,000 and to restrict its payment by a consent in writing, appended to his certificate of membership, that should his death occur while he is engaged in the military or naval service of the United States, including aeronautic, sub-marining, hospital and Red Cross service in connection therewith, outside of the boundaries of the Continental United States, or the Dominion of Canada, in time of war, or in consequence of such service, within six months following the termination of such service, then and in that event the amount due under his certificate shall be only the total amount of payments paid by him to the Association on such certificate to the date of his death".

По українськи:

„Позаяк Злучені Держави є тепер на военній стопі з чужинецьким ворогом, і аплїканти о членство в сїм Союзї можуть відтепер бути покликані до військової і морської служби нашого краю, побільшуючи тим значно ризиковність, на яку сей Союз мусить бути наражений, коли би вони не були ограничені щодо суми посмертного і умов його виплати;

Длятого нехай буде постановлено, що параграф 235 статутів сего Союза має бути доповнений доданем слїдуючого застереженя:

„Застерігаєть ся, що від 1. січня 1918 р. всі аплікації о членство мущин у віці від 18 до 45 літ включно, котрі в инший спосіб є кваліфіковані, мають бути відкинені, хиба що аплікант згодить ся на письмі ограничити свою запомогу до не більше як $1000 і ограничити письменно її виплату, додаючи до своєї грамоти членської, що коли би його смерть наступила в часї його військової або морської служби Злучених Держав, включаючи службу при летництві, підводних лодках, шпиталях або при Червонім Хрестї, поза границями Злучених Держав, або Канади, підчас війни, або наслідком такої служби, в протягу шістьох місяців по її скінченю, приналежною після його грамоти, має бути тільки сума всіх вкладок, вплачених ним до У. Н. Союза на таку грамоту до дня його смерти".

Над сею резолюцією вивязала ся широка дебата, після котрої на поставлене п. С. Калакукою внесене, поперте п. Ю. Павлаком і иншими делеґатами, сю резолюцію ухвалено.

На основі повисшої резолюції параграф 235-тий зістав доповнений, як низше:

§ 235. Коли з приводу якогось нещастя, епідемії або катастрофи головний уряд переконаєть ся, що посмертний або резервовий фонд вичерпаєть ся і не буде вистарчаючий до заплаченя всїх посмертних претенсій, які приключили ся в однім місяци, тоді суми з обох згаданих фондів розділить ся пропорціонально поміж усїх спадкоємців, відповідно до тої квоти, яка їм належала ся, і такі виплати, зроблені спадкоємцям, уважати ся будуть за цїлковите полагоджене справи.

Застерігаєть ся однак, що від дня 1. січня 1918 р. всї просьби о приняте в членство У. Н. Союза, внесені мущинами між 18 до 45 літ житя включно, котрі в инший спосіб є кваліфіковані, мають бути неузгляднені, хиба що аплікант згодить ся на письмі ограничити свою запомогу до не більше як $1000 і ограничити письменно її виплату, додаючи до своєї грамоти членської, що коли би його смерть наступила в часї його військової або морської служби Злучених Держав, включаючи службі при летництві, підводних лодках, шпиталях або при Червонім Хресті, поза границями Злучених Держав, або Канади, підчас війни, або наслідком такої служби, в протягу шістьох місяців по її скінченю, тоді і в такім випадку сумою, приналежною після його грамоти, має бути тільки сума всіх вкладок, вплачених ним до У. Н. Союза на таку грамоту до дня його смерти.

На поставлене п. А. Дорундою внесене, поперте п. Я. Грабаром — принято.

Посмертне можна зменьшити.

§ 236. Правосильний член без огляду на те, чи він дістав уже яку запомогу за неспосібність чи ні, може змінити клясу свого членства на одну з кляс низших, а в такім случаю він передає свою членську грамоту свому підвладному відділови разом з доплатою 25 центів, а також писемне жадане на блянкеті, який доручить У. Н. Союз, підписане ним і посьвідчене предсїдателем і секретарем підвладного відділу, на якім має бути зазначена ся бажана нова кляса, і імена спадкоємців, котрі мають дістати се посмертне. Зміна кляси посмертного входить у жите з днем приняття і потвердженя сего жаданя головним рекордовим секретарем. Звернену стару грамоту члена і жадане зміни маєть ся доручити головному рекордовому секретареви, котрий по затвердженю сеї зміни видасть нову членську грамоту, вимагану низшою клясою.

На поставлене п. В. Калиною внесене, поперте п. І. Тарновським — принято.

Посмертне можна збільшити.

§ 237. Член або членниця може перейти до висшої кляси посмертного, як кождий новоприступаючий член, на підставі табелї платничої, коли виготовить писемну аплікацію на відповіднім до того блянкеті і коли піддасть ся оглядинам лікаря підвладного відділу і дістане від него рекомендацію, яку одобрить головний лікар. Він буде платити вкладки відповідні сїй клясі, до якої приступає, і буде уважати ся новим членом такого віку, який він осягне від дня зміни до найблизших його уродин, і буде уповажнений до всїх запомог і привілеїв члена висшої кляси. Член, переводячий таку зміну, має передати свою членську грамоту і заплатити 25 центів секретареви підвладного відділу, котрий доручить писемну аплікацію, цертифікат лікаря і членську грамоту головному рекордовому секретареви ще перед уведенєм зміни в жите, яка має бути одобрена головним екзекутивним комітетом і яка увійде в силу від дня такого одобрєня. По такім потвердженю видасть ся нову членську грамоту жаданої кляси.

На поставлене п. А. Корпаном внесене, поперте п. І. Пеленським — принято.

§ 238. на поставлене п. І. Когутом внесене, поперте п. С. Маркусем — знесено.

Доручене належної квоти.

§ 242. Підвладний відділ висилає до головного фінансового секретаря що місяця таку суму, яку збере від своїх членів. Коли у такій належности лучить ся яка помилка, тоді секретар підвладного відділу повідомить про се головного фінансового секретаря, а сей поправить її у слїдуючій грошевій посилці, або наддаток зверне.

На поставлене п. А. Онисиком внесене, поперте п. В. Калиною — принято.

Суспенза відділу.

§ 244. Коли підвладний відділ не зашле у приписанім в § 243 часї цїлої своєї належитости, зібраної від членів, до головного фінансового секретаря, тоді головний фінансовий секретар повідомляє про се головного рекордового секретаря, і сей запротоколує суспензу такого винуватого відділу і всїх його членів, а також причину і дату суспензи від того часу. Доки згаданий відділ або поодинокий член того-ж не буде наново принятий, як понизше зазначено, ніякий член суспендованого відділу не буде управнений до якихнебудь запомог, тут приписаних. Про сю суспензу, її причину і дату головний рекордовий секретар вишле повідомлене предсїдателеви, секретареви і касієрови суспендованого відділу і оголосить се в урядовім орґані У. Н. Союза.

На поставлене п. С. Калакукою внесене, поперте п. С Нановським — принято.

§ 245. на поставлене п. О. Витязем внесене, поперте п. М. Яцулою — знесено.

АРТИКУЛ IX.

ДОКАЗ СМЕРТИ І ВИПЛАТА ПОСМЕРТНОГО.

Дальший доказ.

§ 261. Головний екзекутивний комітет може жадати від спадкоємців, домагаючих ся виплати посмертного, дальших доказів смерти члена, як також таких сьвідоцтв, які він уважати-ме за потрібні в даним випадку, для справедливого і правного виплаченя належачого ся посмертного.

Всї докази, афідевіти, цертифікати і инші подібні документи, запротоколовані через або на користь якогонебудь спадкоємця чи спадкоємців, можуть бути представлені Союзом яко сьвідоцтво в якійнебудь акції в якімнебудь суді, в котрім згадані документи могли би бути вистарчаючі, без ніякого доказу щодо правдивости їх підписів або щодо формальности виконаня тихже або щодо авторітету особи, яка їх, в цїлости чи в части, бере або виладжує. Коли спадкоємець подасть фальшиве зізнане або афідевіт, аби в тій цїли спричинити собі виплату якогонебудь бенефіту, тоді всї бенефіти, до яких такий спадкоємець міг був бути управнений, зістануть сконфісковані і не будуть виплачені такому спадкоємцеви.

На поставлене п. А. Дишлем внесене, поперте п. І. Каштанюком — принято.

АРТИКУЛ X.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Кваліфікації, обовязки і вибір аплікантів.

Вік.

§ 268. Кождий Українець або инший Славянин, не перевисшаючий 55 літ житя, і кожда женщина, не находяча ся у вагітнім стані і не перевисшаюча 50 літ житя, до дня їх найблизших уродин, в добрім фізичнім здоровлю, можуть бути приняті в члени Союза до слїдуючих кляс: Мущина до кляси D і до кляси A від 18 до 55 року житя; до кляси AA і до кляси B від 18 до 50 року житя; до кляси C від 18 до 45 року житя; до кляси BB від 18 до 40 року житя; до кляси CC від 18 до 35 року житя. Женщина до кляси D і до кляси A від 18 до 50 року житя; до кляси AA від 18 до 45 року житя; до кляси B від 18 до 40 року житя; до кляси C від 18 до 35 року житя.

Напоставлене п. Ф. Янковським внесене, поперте п. М. Кравчишином — принято.

Коли залучаєть ся метрику уродженя.

§ 271. Аплікант у віці між 40 до 55 років включно, і аплікантки між 35 до 50 років включно, мають долучити до своєї аплікації правно виставлену метрику уродженя.

На поставлене п. В. Луцишином внесене, поперте п. Й. Котиком — принято.

§ 293. Коли член не зробив такого жаданя, як зазначено в повисшім параґрафі, а вмре, не лишаючи жадної знаної родини в сїм краю, або якого иншого кревного чи кревних, котрі занялиб ся похороном такого члена, і коли ніяка особа не займеть ся тим похороном, а може зайти можливість, що такий член не буде міг мати відповідного похорону, в такім разї відділ має занятись похороном такого члена і купном місця на гріб, як сказано в попереднім параграфі, а похоронні кошти мають бути виплачені з посмертної запомоги, як сказано в повисшім параґрафі.

На поставлене п. О. Рекрутом внесене, поперте п. А. Брандибурою — принято.

ПРИНИМАНЄ НАНОВО СУСПЕНДОВАНИХ ЧЛЕНІВ.

По заплаченю належитостий і т. п.

§ 305. Член Союза, котрий був суспендований за неплачене вкладок або належитостий, хотячи бути принятим наново, мусить се зробити в протягу трийцяти днів від дня суспензи, вирівнуючи всї залеглі належитости і податки, або в протягу такого дальшого часу, який головний екзекутивний комітет назначить суспендованому членови, коли сей подасть оправдану причину, що не міг сплатити своїх належитостий у зазначених висше 30 днях.

На поставлене п. С. Костївом внесене, поперте п. І. Бзївом — принято.

АРТИКУЛ XIV.

ЗАКОН ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Творене, власть, каса, печатка і т. п.

Творене.

§ 332. Відділ У. Н. Союза має складати ся не з меньше як 6 членів, маючих потрібні кваліфікації до вибору на уряд. Жадна особа не може бути принята в члени якогонебудь відділу, коли не є вже або рівночасно не вступить в члени Союза.

На поставлене о. В. Балогом внесене, поперте п. І. Мартинцем — принято.

§ 339. Всї фонди в посїданю відділу, так довго, доки він позістає відділом Союза, мають бути уживані або держані в опіці лише на такі цїли, які є корисні для розвою і цїлий Союза і не можуть бути уживані до заплати, або яко запорука до заплати приватних довгів членів, ані не можуть такі фонди бути розділені поміж членів без огляду на їх потреби, або після того, як довго кождий був членом.

На поставлене п. С. Вільчинським внесене, поперте п. І. Жмутином — принято.

АРТИКУЛ XV.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ВИБОРИ.

КВАЛІФІКАЦІЇ, НОМІНАЦІЇ, ВИБІР І РЕЗИҐНАЦІЯ УРЯДНИКІВ ВІДДІЛУ І ЗАПОВНЮВАНЄ ОПОРОЖНЕНЬ.

Кваліфікації.

§ 351. Всї урядники відділу мають бути правосильними членами, бути в дотичнім відділі що найменьше шість місяців, котрі вміють читати і писати, та не є урядниками инших запомогових орґанізацій або відділів тихже.

На поставлене п. Ф. Щуцьким внесене, поперте п. Ґоржейовським — принято.

АРТИКУЛ XVI.

ОБОВЯЗКИ УРЯДНИКІВ ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Дає поруку (бонд).

§ 383. Він має дати відділови бонд у такій квоті і з такою зарукою, яку відділ назначить.

На поставлене п. Г. Ґибою внесене, поперте п. А. Корпаном — принято.

АРТИКУЛ XVII.

СТАТУТИ ВІДДІЛУ І ЇХ ЗМІНА.

Запомоги для хорих і покалїчених членів.

§ 404. Правосильному членови, котрий не довгує до місцевої каси за податки або кари і за належитости, заплачені за него відділом, а котрий був членом відділу що найменьше шість місяців, на случай слабости, або калїцтва, які роблять його нездібним до праці, коли така слабість або калїцтво протягне ся довше ніж один тиждень, виплатить підвладний відділ за таку слабість чи калїцтво таку тижневу запомогу, яку собі ухвалить, і під такими услівями, які будуть означені в його статуті або ухвалою.

На поставлене п. І. Ковалкевичем внесене, поперте п. П. Приступою — принято.

§ 405. на поставлене п. Ю. Шевчуком внесене, поперте п. І. Слободзяником — знесено.

Запомоги членів з переступними листами.

§ 408. Член, маючий переступний лист, якого не передав жадному відділови, не буде управнений до ніякої запомоги на случай недуги, доки тримає сей лист у себе, але як передасть сей лист якомунебудь відділови, тоді за перших три місяці після того він буде побирати запомогу з того відділу, з якого взяв переступний лист, і в такій сумі, яку сей відділ виплачує своїм хорим членам, а по упливі трох місяців буде побирати дальшу запомогу, коли така запомога істнує, в тім відділі, до котрого приступив з переступним листом.

На поставлене п. Д. Совою внесене, поперте п. Т. Яремцьом — принято.

(Конець буде).

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

З кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

Дописи.

З NEW YORK, N. Y.

Перше театральне представлене в Народнім Домі в Ню Йорку.

Заходом братства св. Андрея, від. 66 У. Н. Союза, в Ню Йорку, відограно дня 18. падолиста б. р. перший раз в У. Н. Домі в Ню Йорку дві одноактівки: комедію „Настоящі" і „Сатана в бочці".

Будучи на тім представленю, я не мислив писати щонебудь про ту виставу до наших часописий, уважаючи, що місця в часописях є за дорогі на такі дописи. Та, на жаль, появила ся допись в час. „Америка" (з дня 24. падолиста) п. з. „Про виставу комедій в Нар. Домі в Ню Йорку". В тій дописи якийсь „міністер від критики", С. Михайлів, критикує неправдиво цілу виставу і всіх аматорів, і то цілком загально, байдужно, неначеб він був справді який дуже великий критик. А що більше, зачав писати про представлене, а скінчив на якійсь десятці і комітетових тої-ж інституції.

Отже щодо комітетових Н. Дому і тої десятки то я розписувати ся не буду, бо не оплатить ся... А щодо представленя то „міністер від критики" пише, що „обидва представленя випали дуже слабо, аматори були несьмілі, а в грі послугували ся якоюсь неукраїнською мовою". Се брехня, пане Михайлів! Фактом є, що аматори неписували ся на сцені як найлїпше і в обидвох штуках відограли свої ролї як найлучше, так, що представленє під кождим оглядом випало досить добре. І ніхто не послугував ся якоюсь українською ломанкою, як „міністер від критики" каже, але всі ролї були відограні такою мовою, якою тоті обидві комедії є написані їх авторами. А прецінь кождий з нас знає, що „Настоящі" і „Сатана в бочці" є писані українськими авторами і українською мовою. Видко з тої писанини, що Вам, пане критику, щось поломало ся в голові і тому Вам здавало ся, що аматори говорили українською ломанкою. На другий раз, коли будете писати критику на якесь представлене, то раджу Вам перечитати брошурку того-ж представленя, а відтак аж писати критику, чи аматори грали українською ломанкою чи ні. От кожби і ті дві театральні штуки, котрі згадане висше братство відограло. Там в комедії „Настоящі" роля Остапа майже ціла мусить бути виголошена по російськи, а таксамо роля Боровича мусить ся грати по кацапськи. А в комедії „Сатана в бочці" приходить кілька слів, які для Вас були незрозумілі, а іменно там приходить: „Окутав дві осьмухи" (випив дві півкватирки), „захрін" (заснув), „об чім рахтуєте" (про що говорите), „не одчиня" (не отвирає) і т. д. І на програмі було зазначено, що річ „діеть ся у харківській губернії". Ну, пан Михайлів того не зрозумів і пише брехливу критику, а тимсамим кидає колоду зневіри тим людям, от, о скілько можуть і як уміють, так працюють для української справи. Се люди, котрі не одну, але може двайцять ночий не досыпать, заки вивчать ся якої штуки, а тут являєть ся „критик", який всьо скритикує після своєї вподоби, хоч він на критиці розуміє ся так, як вовк на звіздах.

Правда, критиків потрібно, тай критика є пожиточна (хоч і немила), але коли хтось критикує сумлінно, по правді, а не тільки на тоє, щоби написати статю до якоїсь часописи, а відтак дивити ся на задруковане письмо, тай хвалити ся перед товаришами: „Дивіть ся, що я написав! Але-м ім вліпив, вліпив!" От таким критикам ганьба. І такі критики не повинні животіти тут в Америці.

А тепер до Вас, аматори згаданого братства. Не зважайте на ніякі критики, беріть ся далі до праці, тільки сьміло, не зважайте на то, що хтось з Вас буде насьміватн ся. Особливо Ви, дівчата зі згаданого братства. Ви хоч тут уроджені, але проте цінете народні справи високо. Честь Вам, честь і п. Гундичеви, котрий вреші дочекав ся, що його ученці не перший, але вже третий раз виступають на сцені.

При нагоді зазначую, що повисше згадані комедії відограно другий раз дня 25. падолиста на горі міста в Ню Йорку, в Ческій Сокольовни.

Правдолюб.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ЗНАКОМІ КРАЯНИ з села Калашківці, пов. Коломия, зволять голоситись на адресу: 150-52

PETRO KARALASZ,
456 Wasson Ave., Lackawanna City, N.Y.

Пошукую своїх краянів: **МИХАЙЛА ГЛАДІЯ** з Говилова, перебував в Мінеаполіс; **МИХАЙЛА ТРИЛІНСЬКОГО, ІВАНА БІЛІНСЬКОГО і ІВАНА БУЧКОВСЬКОГО** з Теребовлї. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: 151-53

HARRY WELLYKI,
Box 345, Marion Center, Pa.

Пошукую свого краяна з села Сїлець, пов. Станіслави. Перебував в Дулут, Мінн. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголоситись на адресу: 151-53

MIKE PITERS,
190 Court St., Newark, N. J.

Пошукую свого брата **СТАНІСЛАВА ЛЯХА** з села Бабич над Сяном, пов. Перемишль. До Америки виїхав 1907 року і до сего часу мав перебувати в Ню Йорку. Хто би о нім знав або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 151-52

JACOB LACH,
726 N. 2nd St., Allentown, Pa.

Пошукую своїх братів **МИХАЙЛА і МИКОЛУ ВАЛОВИЧА** з Бібрки. Михайло має перебувати в Дітройт, Міш., а Микола в Мінеаполіс, Мінн. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись до: 151-53

JOHN WALOWICH,
41 W. 23rd St., Bayonne, N. J.

ДАРОМ ДЛЯ КОЖДОГО книжка Штука Приподобаня ся молодим мущинам або женщинам і много инших штук гарних для молодших і старших, як також катальоґ: 147-52

ROMAN STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

НИКОЛАЙ ІЛЬКОВИЧ, син Осипа і Анни Ількович, котрий полишив своїх родичів, брата і сестру ще в 1901 році і виїхав до Англії на сталий побут, радби тепер довідатись, де перебувають і чи ще жиє хто з його родини, яка в часї його відїзду жила у Валтон, Па., Лїгай Ко. Хто би про них знав, зволить повідомити на адресу: 152

NICHOLAS ILKOWICZ,
P. O. W. No. 12457, Battalon C., Kemp. 10, Alexandria Poloe, London, England.

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ТАНАСІЙЧУКА**, родом з села Хлібичина пільного, повіт Снятин, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би про него знав або він сам, зволить донести до:

ТИМОФІЙ ТАНАСІЙЧУК,
530 Scott Street, Toledo, O. 152-54

Пошукую свого мужа **МИХАЙЛА САСА**, котрий походить зі села Германова, повіт Львів, Галичина. Перед кількома місяцями лишив мене з малою дитиною і забрав від мене $100. Я мусїла дитину зіставити під опікою других людий, а сама мушу заробляти на утриманє. Хто би о нім знав, то прошу ласкаво мене повідомити, або ти сам дорогий мужу не гнївай ся на мене, приїдь назад до мене. Адреса: 152-54

PARANIA HAWRYSZ,
125 Spring Street, Akron, Ohio.

Читайте українські книжки і газети, бо через читане дійде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнники книжок до друкарні „Свобода".

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ і праці і журби понесли ті, що закладали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" тако жтим журять ся. Тому всі сьвідомі Українці повинні бути помічні в тім ділї і зєднувати передплатників.